

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

XI priores dies complectens

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1863

De S. Agathone Thaumaturgo Romano Pontifice.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72708)

multarum rerum firmata successu, tamquam ea, quæ futura prædiceret, constarent inevitabili necessitate, et illius omnia vaticinia certissimi exitus consequerentur. Sive adversa, sive prospera Regibus populis denuntiaret; utriusque fortunæ, vel tristitia, vel gaudium, non secus atque præsentis damno, vel utilitate animos occupabat. Hunc hominem Constantinopolitanus Imperator infestus Longobardo nomini, per hæc forte tempora cum in Italiam exercitum trajecisset, adiit cupidine sciscitandi, quem bello finem caneret; et an ex acie victor esset rediturus. Cum ille tristitia cœpta, et irritos conatus affirmare non dubitasset, propterea quod scilicet Baptista gentem tueretur, quem sibi Patronum adoptasset; pergit tamen imperator fortunam experiri, vaticinaque denuntiatione nihil permotus, impigre bellum, uti destinarat, molitur. Committitur prælium utrimque summa vi, tanta videlicet, quantam esse oportuit in eo certamine, cujus finis, victori decus Italia recuperatæ, victo turpem fugam, finem opum, malorum extrema laturus esset. Ac primo quidem, neutro inclinata spe, diu manibus aequis, et incerta victoria pugnabatur. Mox Amelungus ab Longobarda parte facinus edidit, quo perclusus Imperatorius exercitus, cum attonito similis aliquandiu fluctuasset, extemplo dedit terga, utroque hosti victoriam concessit. Hastile regium is forte Amelungus tenebat, et inter ardorem pugnæ, cum ex utraque parte plurimi caderent, aut vulnerarentur, conspicuus inferentem sese ferocius Græcum militem, vibrat repente hastam, hominemque transverberatum tollit sublinem, et, ut erat immani corporis robore, quætiebat ludentis more distentum per aera corpus. Id spectaculum objectum Imperatoriis, fugæ ipsis initium fuit, Longobardo victoriam dedit. Nec dubitavere, quin cædes humana vi major, Baptistæ tutelæ auxilio et præsentia, esset patrata. Ita res Ecclesiastica nacta robur, et auctoritatem: revixitque Mediolanensis Pontificatus, quem memorati paulo antea tumultus oppresserant.

Clades Græcis ab eremita prædicta,

a Longobardis ope S. Joannis, Amelungi robore, illata.

Grimoaldi Regis conversio.

o

S. Joannis Boni obitus.

7 Accessit ei confirmando et stabiliendo grave quoque aliud momentum. Namque Rex Grimoaldus, opera Bergomensis Episcopi, quem Bono fuisse comitem et adiutorem memoravi, penitus Arium atque perversam ejus doctrinam abdicavit. Ejus rei monumentum in o Abduana glareæ aedes D. Alexandri Catholico ritu est dicata, quam antea sacris Arianis sectæ illius antistites profanarant.

8 Nec multo deinde postea Joannes Camillus Bonus Archiepiscopus extinguitur. Corpus ejus usque

in p Hereberti tempora latuit in tenebris, nullo cultu, qui cælestis animæ reliquiis deberetur. Heribertus divinitus repertum, in D. Michaelis ara, non sine pompa solemnibusque cæremoniis collocavit.

a Post Phortium, sive Fortem. Scribit Ferrarius, diu eam dignitatem deprecatum esse.

b Obiit S. Gregorius anno 604, Joannem oportet, cum decessit, admodum grandævum fuisse, si ab eo ad legationes adhibitus est. Ferrarius scribit ejus potissimum consilio basilicam S. Joanni Baptistæ a Theodolinda excitatam Modociæ, sive Modiciæ, oppido 12 millibus distante Mediolano; quod olim Moguntiacum, nunc Monza dici aiunt, ad Lambrum flumen. De qua basilica, Paulus Diac. lib. 4, cap. 22, Sigonius lib. 1, ad ann. 601. Braunerius tom. 1, lib. 4.

c Garibaldi Boiorum Ducis filia fuit Theodolinda, Authari Longobardorum Regi nupta an. 585, eo mortuo, Agilulphum, maritum sibi, et genti Regem, sed volenti, adscivit; atque cum cum populo universo ad Catholicam fidem traduxit, circiter annum 592. Post hujus quoque excessum, cum Adalualdo filio regnum annis aliquot prudentissima mulier administravit.

d Contigit ea anno Christi 368.

e Vulgatus et rectius Monothelita dicuntur, quod unicum in Christo assererent voluntatem, ut sic diversitatem tollerent naturarum. Eorum præcipui duces fuerunt Athanasius Antiochenus, Pyrrhus Constantinopolitanus, Cyrus Alexandrinus, sub finem imperii Heraclii.

f Acephali dicti qui sine certo capite hæresim fovebant. Et primo quidem sic appellati sunt, qui post Concilium Ephesinum adhuc Nestorii errores tuebantur, et nec S. Cyrilli, nec Joannis Antiocheni partes sequebantur, sed seorsim absque capite synaxes agebant. Ita Baronius ad an. 433, num. 21, ex Liberato Diacono. Ast usitatus, qui Chalcedonense Concilium damnantes, neque Zenonis, quod vocabant unitivum, sive *εὐθεῖον*, diploma suscipientes, a Petro Mogo Pseudo-episcopo Alexandrino illud amplexo secessionem fecerunt. Acephali, sive capite carentes dicti, quod Patriarcha suo relicto, seorsim communicarent. Ut pluribus Baronius ad an. 482, n. 42. His se postea duces præbuit Severus, patronum Anastasius Imperator. Ex his nati Monothelita, qui licet Chalcedonensem synodum amplecti se simularent, duas tamen in Christo voluntates et operationes negabant. Quare ii quoque Acephali dicti. De Monothelitis plura mox cum de S. Agathone. Ripamontius nomen Acephalorum visus est hic voluisse interpretari, sed nimium generice.

g S. Joannis Ep. Bergomensis et Martyris vitam dabimus xi Julii.

h Addua, quibusdam Abdua, Polybio *Ἀδύα*, Straboni *Ἀδύα*, vulgo nunc Adda, e laticarum Alpium jugo, per vallem Tellinam, lacumque Larium, sive Comensem fluit, tandemque Pado supra Cremonam miscetur. i Inter eos est Ferrarius.

k S. Maternus ix, Mediolanensis Episcopus colitur xvii Julii.

l His Arripertus pater an. 661, ut Sigonius lib. 2 tradit, mortuus regnum Longobardorum ita divisit, ut prior Mediolani, alter Papiæ regnaret. m Cur id hic auctor scribat, haud scimus. Anno regni sui 10 obiit Grimoaldus, Christi 672, ut vult Sigonius; a S. Joanne Bergomensi conversus ad fidem, victoribus aliquot illustris. Consule Sigonium loco citato, Paulum Diaconum, etc.

n Sequentem prophetiam, et cladem Græcorum refert Paulus Diaconus lib. 5. Sigonius, alii.

o Leander Albertus Adduæ glaream appellari scribit regionem Adduæ Serioque annibus conclusam usque ad Bergomatium montes; a Merula Insulam Fulcheriam dici; uberem cumprimis et vicis colonisique frequentem esse.

p Hujus meminit Sigonius lib. 8, de regno Ital. ad annum 1047. In Actis Ecclesiæ Mediolan. dicitur a Benedicto VIII, qui ab anno 1013 ad 1024 sedit, ordinatus, sedisse annos 27.

AUCTORE
JOSEPHO
RIPAMONTIO.
P
Corporis in-
ventio.

DE S. AGATHONE THAUMATURGO

ROMANO PONTIFICE.

CIRCITER
AN. CHR.
DCLXXXII.
X JANUARI.
S. Agathonis
natis:

Sanctissimi Pontificis Agathonis natalem Martyrologii Romani tabulæ iv Id. Januariæ consignant, his verbis: Romæ S. Agathonis Papæ, qui sanctitate et doctrina conspicuus quievit in pace. *Fusus Galesinius*: Romæ S. Agathonis Papæ. Hic patre Romano natus, ex monacho factus Pontifex, multæ mansuetudinis ac tantæ sanctitatis, ut leprosum obviam sibi factum, osculo a morbo liberavit. Contra Monothelitas hæreticos Constantinopoli Concilium habuit. Sedit annos duos, menses tres. Sepelitur ad S. Petrum. *Adhuc proluciori elogio celebratur a Frane. Maurolyco, et Martyrologio Germanico. Meminerunt ejus hoc die Carthusiani Colonienses in Addit. ad Usuard. Hugo Menardus, Wion, Dorganius, Octavianus Cajetanus noster in Idea operis de SS. Siculis, mss. et alii.*

2 xxi Februarii ista habet Galesinius: In Græcia S. Agathonis Pontificis. Is parentum cura omnibus

sacræ Scripturæ litteris studiose admodum eruditus, eum pietatis fructum tulit, ut illis mortuis, statim congestas unum in locum facultates die uno pauperibus distribuerit. Deinde monachalis vitæ disciplinam amplexus, totum divino cultui se dedit: dies noctesque cum in oratione et precibus esset, Dei munere et gratia id factum est, ut miracula multa ederet, unde Thaumaturgi nomen accepit. Postea Summus Pontifex creatus, re Ecclesiastica publica optime administrata, singulare castissimæ religionis, sanctimoniam, et admirandæ sollicitudinis exemplum reliquit. *Eodem die Wion*: In Græcia S. Agathonis Papæ, cujus festivitas a Latinis iv Id. Januarii celebratur et Ferrarius: Romæ S. Agathonis Papæ.

3 Eadem fere quæ Galesinius memorant Græci in Vita ex Menæis xx Februarii: Hic S. P. N. et miraculorum patrator Agatho ex Italia oriundus fuit, Christianis, piis, religiosisque parentibus natus: a quibus, ipso allaborante,

cognomen
Thaumaturgi:

AUCTORE
ANASTASIO
BIBLIOTIC.

allaborante, sacras et a Spiritu sancto dictatas litteras salutare didicisti; in quibus tantum hausit spiritum, tantopereque compunctus est, ut mortuis parentibus omnes illorum opes et thesauros in pauperes, quos evocarat, una simul die expenderit et disperse- rit, ipseque cœnobium intravit, et vestem religiosam induerit, Deoque dies et noctes deserviret, ac pro toto mundo preces assiduas funderet. In vita porro monastica tantopere profecit, eoque in virtutibus progressus est, ut gratiam sanitarum acciperet. Tandem inclarescentibus ejus virtutibus, Romanus Pontifex est creatus; in quo munere cum se pro dignitate officii præclare gessisset, ad Dominum emigravit.

miracula:

4 Ex Galesinio et Menæis conficere licet, vitam ejus apud Græcos fusius descriptam legi. Perbrevis extat in libro de Romanis Pontificibus auctore Anastasio Bibliothecario, qua continetur compendium quoddam Actorum sextæ synodi Œcumenicæ, sive tertiæ Constantinopolitane, quæ fusius tomo 3, Concilior. par. 1, digeruntur, etsi a Græcis corrupta; recenset ea quoque Baronius tom. 8, ad an. 679, 680, 681. De Agathone agunt quotquot vitas Summorum Pontificum scripserunt, historiamve Ecclesiasticam prosecuti sunt. Accurate Andreas du Chesne to. 4. Historiæ Pontificum. Platina inter cetera illud miraculum de leproso, quem Agatho osculo sanavit, quod est in Galesinii ceteraque recentiorum martyrologia relatum. Alia plurima edita ab eo miracula fuisse necesse est, ut Thaumaturgi, sive miraculorum patris nomen mereretur.

NOT. 141.
tempus Sedis

5 Haud satis constat quo die, aut etiam mense, Pontificatum inierit Agatho, ut in Notis dicemus. Epistola Constantini Pogonati ad Donum Agathonis decessorem data pridie Id. Augusti indict. 6, Agathoni reddita est. Unde saltem habemus anno Christi 678, exente sedisse. De anno, mense, die mortis minus etiam constat. Extat in Actis sextæ synodi Œcumenicæ sacrum rescriptum piissimi et Christum diligentis Imperatoris Constantini ad Leonem sanctissimum et beatissimum Papam senioris Romæ, missum per eos qui illuc directi erant a superstite Agathone sanctæ memoriæ, datum 13 Decemb. Indict. 10, inchoata scilicet, anno 681, ut patet ex epistola, quæ ibidem extat, S. Leonis II, ad Constantinum Augustum data Nonis Maii, indict. 10, anno nimirum 682. Unde confici videtur Agathonem ante Decembrem anni 681, vita functum, subrogatumque Leonem. Nisi, ut Acta synodi hujus depravata a Græcis, ita et perturbata chronologiæ ratio est. Baronius scribit Leonem, qui menses solum 10, dies 8, sedisse traditur, adhuc superstitem fuisse cum habitum est concilium Toletanum 14, anno Christi 684. Verum id solum isthic dicitur cap. 3, mandatum Leonis perlatum esse in Hispaniam cum tellus omnis hyemali stricta gelu, glaciali nivium immensitate duruisset, et jam redissent Patres a Concilio, Toletano scilicet 13, celebrato sub finem anni 683. Ex epistola quoque Benedicti Papæ ad Petrum regionarium, isthic a Leone missum, videtur colligi, antequam Concilium istud 14 haberetur, mortuum fuisse Leonem, cum eum hortetur ad commissum sibi ab illo ministerium peragendum. At de hac re rursus ad vitam Leonis 28 Junii. In Bibliotheca Floriacensi edito Joannis a Bosco Cælestini opera, extat Agathonis ad S. Edictum Viennensem Episcopum epistola, pridie kal. Martii data; qua significat se post reditum Legatorum a synodo Œcumenica, Romæ Concilium celebrasse 100, circiter Episcoporum, cui Donatus, Edicti Diaconus, interfuerit. Unde concludit Henricus Spondanus Agathonem diu ultra x Januarii superstitem fuisse. Sed quid si pro Leonis nomine, Agathonis perperam a librario substitutum est?

VITA

AUCTORE ANASTASIO BIBLIOTHECARIO.

a Agatho natione a Siculus ex monachis, sedit annos

b duos, menses sex, dies tres. Tantum benignus et mansuetus fuit, ut etiam omnibus hilaris, et jocundus comprobaretur. Hujus temporibus c Theodorus Archiepiscopus Ravennæ semetipsum Sedi Apostolicæ post multorum annorum curricula presentavit.

2 Hic suscepit d Divalem jussionem piissimorum Principum e Constantini, Heraclii, et Tiberii Augustorum per Epiphanium gloriosum a secretis, missam Præcessori suo Dono Papæ, invitantem atque adhortantem, ut debeat Sacerdotes, vel Missos suos dirigere in regiam urbem, pro adunatione faciendâ sanctarum Dei Ecclesiarum. Quod et f ordinare non distulit. Et direxit Abundantium g Paternensem, Joannem h Rhegitanum, et Joannem Portuensem Episcopos; i Theodorum, et Georgium Presbyteros, Joannem Diaconum, et Constantinum Subdiaconum, Theodorum Presbyterum Ravennatensem, atque religiosos servos Dei monachos.

3 Clerum videlicet diversis ordinibus, et super quod competebat, eos honoribus ampliavit. Hic ultra consuetudinem k Arcarius Ecclesiæ Romanæ efficitur, et per semetipsum causam arcariæ disposuit, emittens videlicet de suscepta per nomenclatorem manu sua obumbratas: qui infirmitate detentus Arcarium juxta consuetudinem instituit.

4 Hujus temporibus, Indict. 8, Luna eclipsim pertulit mense Junio, die l 28. Similiter et m mortalitas major atque gravissima subsecuta est, mense supra-scripto, Julio, Augusto, et Septembri in urbe Roma, qualis nec temporibus aliorum Pontificum fuisse memoratur, ut etiam parentes cum filiis, atque fratres seu sorores binatim per lectos ad sepulchra deducerentur. Postmodum vero foras circumquaque suburbana, et castra eadem mortalitas devastare non cessavit.

5 Qui suprascripti Missi Sedis Apostolicæ, qui directi fuerant, in regiam urbem ingredienti n die 10, mensis Novembris, nona Indict. Domino solante, atque Principe Apostolorum comitante, suscepti sunt a Principe in oraculo B. Petri Apostoli intra palatium, porrigentes ei scripta Pontificis. Quæ dum suscepisset, commonuit eos atque adhortatus est, ut non per schisma aut fireorem, sed pacifica dispositione remittentes philosophicas assertiones, puram sanctarum Scripturarum Patrumque, et probatam fidem per Synodalia decreta satisfacerent. Et dans inducias ad retractanda scripta, tribuit eis omnia, quæ ad sustentationem sufficiebant in eorum expensas, in domo quæ appellatur Placidia Die 18, mensis suprascripti die Dominico, advocati sunt in processione ad sanctam Dei genitricem in Blachernas, in tanta honorificentia, ut etiam de palatio caballos stratos dirigeret cum obsequio pietas Imperialis, et sic eos susciperet; ea ipsa commonens, ut pacifica assertione testimonia venerabilium Patrum proponerent.

6 Die o vigesima secunda mensis Novembris p in basilica, quæ Trullus appellatur, intra palatium, sub regali cultu, residente cum Constantino Aug. Georgio Patriarcha Constantinopolitano, ac Macario Antiocheno, suscepti sunt Missi Sedis Apostolicæ; deinde Metropolitæ vel Episcopi Orientalium partium numero q centum quinquaginta. Qui proni adorantes; residere eos præcepit una cum nostris. Post hæc Patritii, r Hypati, omnesque Incliti introierunt. Et habita inquisitione ab ejus pietate, ejus partis deberet ostensio approbari, Legati Sedis Apostolicæ dixerunt: Opportuna veritas, et ratio exigit, ut a parte eorum, qui unam voluntatem, et operationem in Domino Jesu Christo asserunt, Apostolicæ Sedis auctoritas exponatur. Qui audientes læti effecti, paratos se esse dixerunt. Et accepta licentia, ea hora suos intromiserunt libros et tomos diversos, et synodos, quas falsaverant. Nam non per veritatem se superare

b
c
S. Agathonis
benignitas.

d
e
Legati missi
Constantino-
politim.

f
g
h
i

Fuerat Arca-
rius.
k

l m
Pestis ejus
tempore.

n

Legati appel-
lant Constantinopolim.

Honorifice
tractantur.

o p
Sæcia syno-
dus Œcume-
nica.

q

r

superare

Fraus hereticorum in libris corruptis.

8

superare existimabant, sed per mendacia et diversa commenta, quæ in libris suis ipsi addiderant. Et relegentes per singula, reperti sunt mendaces, unam operationem et voluntatem in Domino Jesu Christo esse dicentes. Et in quinta synodo epistolam s. Vigili Papæ ad Mennam Patriarcham, atque libellum ejusdem Mennæ in quaternionibus noviter additis, falsaverunt, unam voluntatem et operationem dicentes. Quod coram Principe, et synodo claruit. Alia die Catholice fidei defensor pius Princeps in secretario residens, inquisitione de ipsis codicibus facta, ita reperit falsa noviter addita fuisse.

1

7 Die 12 mensis Decembris residente synodo cum ejus pietate, suscepti sunt Missi Sedis Apostolicæ, et præcepit eos in synodo residere, præsentantes locum sanctissimi ac beatissimi Agathonis Papæ. Quibus dictum est, ut omnes libros, quos scirent ad causam fidei pertinere, coram synodo adducerent: quod et factum est. Et vocato Georgio Diacono et Chartophylace Ecclesiæ Constantinopolitanæ, præceptum est ei, ut juxta eorum notitiam codices ex bibliotheca Ecclesiæ ad medium deduceret, et dum adducti essent, et relegerentur, utriusque similes reperti sunt, duas naturas, duasque voluntates et operationes in Domino Jesu Christo habentes. Et confusus Macarius coram synodo inventus est mendax. Tunc interdixit pietas Augustalis Georgio Patriarchæ, ut minime in Ecclesia sua susciperet Macarium, vel ejus homines, interdicens ei processum. Hæc prima ejus ruina fuit.

Macarii Antiocheni mendacia detecta.

v

PP. duas operationes in Christo docentes.

x

8 Die xiii mensis Februarii auxiliante B. Petro Apostolo ut veritatis lumen appareret, intronata sunt coram synodo venerabilium Patrum dicta, v. Joannis Constantinopolitani, Cyrilli, Athanasii, Basilii, Gregorii, Dionysii, Hilarii, Ambrosii, Augustini, et Leonis, duas naturales voluntates et operationes in Christo dicentium, ad satisfactionem Principis, vel synodi. x. Sequenti die in eodem secretario residente synodo una cum Principe, Synodica sanctissimi Agathonis Papæ relecta est, et ad singula comprobata Patrum dicta inserta: in qua Synodica Episcopi Occidentalis partis subscripserunt numero y centum viginti quinque.

y

Macarii pertinacia.

z

9 Cumque posthæc adhortatus est, nec dicendus Macarius a sancta synodo, vel a pio Principe, omnique Senatu, ut profiteretur unam aut duas confiteri voluntates vel operationes: qui nullatenus audivit, sed potius neque unam, neque duas in Salvatore dicere voluit. Deinde protulit piissimus et serenissimus Princeps tomum ad relegendum, in quem vanum hereticum dogma Macarii erat conscriptum, et ejus manu subscriptum, apertissime unam voluntatem in Domino affirmantis. Sub ipsius scriptione, et z. Theodori Expatriarchæ, utique juxta eum tenorem, ibi subscriptio erat. Et interrogatus Georgius Patriarcha, si eam fidem, quam docet Sedes Apostolica, amplectitur, juxta scripturam venerandi Agathonis Papæ, seu sanctorum, ac venerabilium Patrum. Qui respondit, quod accepta licentia, in scripto quæ opportuna erant responderet. Et in his recedentes; die Aa xvii mensis Februarii, die Dominico intra oraculum S. Petri intra palatium astante Bb Syncleto, simulque et Patriarcha, Legatos Sedis Apostolicæ suscepit, relegens suggestionem aliam pro eorum commendatione a sanctissimo Papa directam. Qui Georgius sanctissimus Patriarcha professus est eo die in scriptis duas naturas, duasque voluntates et operationes in Domino Jesu Christo se credere et prædicare, sicut Sedes Apostolica credit; anathematizans eos, qui unam naturam, voluntatem, et operationem in Domino Jesu Christo dicunt.

Aa

Bb

Georgii Constantinopolitani professio fidei.

Macarius pertinax ejicitur e synodo.

10 Die vigesima quinta mensis Februarii residente synodo, una cum pio Principe, simulque et Legatis Sedis Apostolicæ, Macarium adesse jusserunt. Et

data a Principe licentia, ut se partes quis in quas vellet divideret; Georgius Patriarcha regie civitatis cum suis in parte Orthodoxorum stetit: Macarius vero cum suis in parte alia hæreticorum. Et deducentes ad medium professionem Georgii Patriarchæ, quam fecerat, porrecta est Principi, et relecta est. Et commonitus suprascriptus Macarius, quid sentiret, vel crederet. Respondit se in ea perfidia, quam ante proposuerat, perdurare, et nullatenus orthodoxæ fidei acquiescere. Ea hora sancta synodus una cum Principe ejus Cc orarium auferri jusserunt a collo ejus. Et exiliens Dd Basilius Episcopus Cretensis Ecclesiæ, ejus orarium abstulit. Et anathematizantes projecerunt eum foris synodum, simulque et thronum ejus. Ee Stephanum autem discipulum ejus cervicibus a sancta Synodo Clerici Romani ejicientes expulerunt.

AUCTORE
ANASTASIO
BIBLIOTH.

Cc

Dd

Ee

Symbolum hæresos.

Ff

Gg

Hæretici relegati, damnati alii.

Hh

Ii

Kk

Ll

Legati Papæ Græcis gratiosi.

Mm

11 Ea hora tantæ telæ aranearum nigerrimæ in medio populi ceciderunt, ut omnes mirarentur, ac dicerent, quod sordes hæresum expulsa sunt. Et Deo auxiliante, unite sunt sanctæ Dei Ecclesiæ. In loco vero Macarii ordinatus est Ff Stephanus Abbas monasterii, quod appellatur Gg Baias insulæ Sici-liensis, Patriarcha Ecclesiæ Antiochenæ. Macarius vero cum suis amatoribus, id est, Hh Stephano, Anastasio presbyteris; et Leontio exdiacono; Polychronio, Epiphano presbyteris, et inclusis, in exilio in Ii Romanam directi sunt civitatem. Deinde abstulerunt de Kk diptychis Ecclesiarum nomina Patriarcharum, vel de picturis Ecclesiæ figuras eorum, aut in foribus, ubi esse poterant auferentes, id est, Ll Cyri, Sergii, Pauli, Pyrrhi, Petri, per quos error orthodoxæ fidei usque nunc pullulavit.

12 Tanta autem gratia divina omnipotentis concessa est Missis Sedis Apostolicæ, ut ad lætitiarum populi vel sancti Concilii, qui in regia urbe erant, Mm Joannes Episcopus Portuensis Dominicorum die octavarum Paschæ in ecclesia beate Sophiæ Missas publicas Latine celebraret coram Principe et Patriarcha, ut omnes unanimiter in laudes, et victorias piissimorum Imperatorum, eo die Latinis vocibus acclamarent.

13 Hic suscepit Divalem jussionem secundum suam postulationem, ut suggessit, per quam relevata est quantitas, quæ solita erat dari Nn pro ordinatione Pontificis faciendâ. Sic tamen, ut si contigerit post ejus transitum electionem fieri, non debeat ordinari, qui electus fuerit, nisi prius decretum generale introducat in regiam urbem secundum antiquam consuetudinem, et cum eorum conscientia et jussione debeat ordinatio provenire. Hic dimisit omni Clero rogam unam, et ad luminaria Apostolorum, et S. Mariæ ad præsepe solidos duo mille centum et quadraginta. Fecit autem ordinationem unam, Presbyteros decem, Diaconos tres, Episcopos per diversa loca numero decem et octo. Qui etiam sepultus est ad B. Petrum Apostolum sub die iv Idus Januarii: et cessavit Episcopatus annum unum, menses septem, dies quinque.

Nn

Alie S. Agathonis res gestæ.

a Pantonio patre, inquit Ferrarius, quem Galesinus et Platina Romanum fuisse tradunt. Al Ciaconius Pannonii Ammonis filium facit, Aquilani castro vallis Siciliæ in provincia ulterioris Aprutii natum.

b Codex Baronii habebat, annos 8, menses 8, dies 15. Liber Luitprandi nomine editus, an. 2, menses 5, dies 4, mss. quadam et Carthusiani Colon. in Addit. ad Usuard. an. 5, mens. 6. Martyrologium Colon. an. 5, mens. 6, dies 15. Binius tribus annis menses circiter quinque addit. Observat Baronius mendam videri apud Anastasium irrepsisse, dum dicitur Donus Papa obtisse in Id. April. quod Divitis epistola Constantini Imper. ad eum data sit pridie Id. Augusti, Indict. 6. nec videatur potuisse mors Pontificis quadrimestri integro non perferri Constantinopolim. Octavianus Cajetanus noster 10 Julii ista habet: Romæ, ordinatio S. Agathonis Panormitani in Summum Pontificem. Menardus: Romæ ordinatio S. Agathonis Papæ.

c Agii hac de re Hieronymus Rubens tib. 4, Histor. Ravennat. Reparatus ejus decessor idem fertur meditato Boni tempore, sed morte præventus non perfecisse.

d Extat ea ante sextam synodum.

ACTORE
ANASTASIO
BIBLIOTH.

e Constantinus Pogonatus an. 668 Constanti patri successit, et fratres Heraclium et Tiberium in collegas ascivit, quos tamen deinde submovit. Obiit an. 683, relicto Justiniano filio hærede, qui dein Rhinotmetus fuit.

f Primum variè habitæ in Italia, Gallia, Britannia, contra Monothelitas synodi, Agathonis auctoritate extat Synodica Mansueti Episcopi Mediolanensis, et Concilii, cuius præfuerat, nomine. De Anglicano sub S. Theodoro Dorovernensi (qui 29 Septemb. colitur) agit Beda lib. 4, cap. 18. Celebratum illud est ann. 679, mense Septembri. Romæ quoque an. 680, habita est synodus 123, Episcoporum Abbo solum meminit 120, Ciacontius 105.

g Hi tres Episcopi Legati fuere ipsius concilii nomine missi. Videtur Paternum, cuius Episcopus Abundantius, fuisse circa Traenta annem, qui in sinum Tarentinum infuit.

h Rhegiensis hic in Brutis fuisse Antistes videtur: at Rhegi Lepidi, qui synodo subscripsit, Maurilius. Fuit Joannes hic postea Pontifex, teste Anastasio.

i Hi 4 peculiariter ipsius Agathonis Legati fuere, ut patet ex litteris Constantini Imper. ad Georgium Patriarcham, et Actione 1, Theodorus vero Theodori Episcopi Ravennatis Legatus.

k De Arcario, sive arca præposito; anonæ, tributorum, vestium, etc. curatore, consule eruditam observationem Joannis Saaronis ad titulum Sidonii Apollinaris lib. 3, ep. 7, arcariis pondera invidant.

l Imo 18, (ut etiam habet Abbo Floriacensis) more scilicet Italico inchoata ab occiduo Sole. Caput enim ea eclipsis 17 Junii, hora 8, respertina, minut. 40, desitit hora fere prima post mediam noctem sequentis diei, anno 680, Indict. 8.

m De hac peste intercessione S. Selastiani sedata, agit Paulus Diaconus lib. 6, cap. 3, et Baronius an. 680, num. 50, et nos iterum 20 Janu. ad vitam S. Sebastiani. Non assentimur Joanni Stella, qui hac peste extinctum Agathonem scribit, ideoque tam diu Sedem vacasse.

n Imo sub finem Augusti, Indict. 8, vel initio Septembris; ut recte Baronius an. 680, num. 26, et patet ex epistola Imperatoris ad Patriarcham Georgium.

o Fuit quidam 18 Novemb. Dominica: sed videtur hæc processio contigisse ante inchoatam synodum, que tamen, ut edita est, coepit die 7 Novemb. sed neque numerus actionum, neque singulorum dies cum Anastasio consentiunt.

p In Actis synodi dicitur, in secretario sacri palatii, quod cognominatur Trullus, quia nimirum, ut observat Baronius ad an. 680, n. 41, trullo, sive trulla, id est, testudine sursum erecta, et in rotundum concamerata (quam vulgus cupullam vocal) fastigium erat.

q Alii 289 habent, alii 170, alii 171, alii 150, subscripti in ultima actione referuntur 168. Læge Baronium n. 40.

r In Actis 270 præterea, exconsules, nominantur, Nicetas, Theodorus, Sergius, Paulus, Julianus, etc.

s Hæc in actione 3, habita 13 Novembris, ut est in editis.

t Eo die sexta Actio habita, ut est in editis.

v Hæc loca Patrum Actione 7 quæ hoc die habita dicitur, non referuntur.

x Tota hæc Actio deest in editis.

y 128 nomina subscripta leguntur illi synodice Agathonis epistolæ. Quidam postea fortassis subscripsere, et tamen aliqua incuria librariorum videntur excidisse nomina, uti Abundantii et Joannis Rhegiani Legatorum.

z Hic patriarcha Constantinopolitanus creatus anno 666, ut isthic num. 1 habet Baronius; ann. 678, quod hæreticus esset, a Constantino Augusto ejectus est, substituto Georgio. Sed cum postea se Catholicum simulasset, Georgio an. 682, mortuo, in Sedem restitutus est, Actaque scilicet Synodi depravit.

Aa Hæc quoque in editis deest Actio. Littera Dominicalis eo anno 681 fuit F, quæ decimo septimo Februarii respondet.

Bb Id est Senatu. Alii Synello legunt.

Cc In Actione 8, quæ habita dicitur 7 Martii, isthæc in Macarium pronuntiantur: Merito Episcopatu alienetur: nudetur circumposito ei pallio, et denudato eo atque in medio astante una cum Stephano, etc. Est orarium hic vestis linea Episcopalis, quam vulgo roquetam vocant. Sic 1 Janu. in vita S. Fulgentii cap. 18, n. 38. Orario quidem, sicut omnes Episcopi, nullatenus

utebatur: pelliceo cingulo sicut monachus utebatur. S. Gregorius lib. 6, ep. 191, videtur pro communi linea veste usurpasse: duas autem camisas: et 4 oraria vobis transmissi. erant enim viris conjugatis donanda. Vulgatus linteam quod ori admovetur, significat. S. Hieronymus ep. 2, ad Nepotianum paulo post medium: Alioquin ridiculum et plenum dedecoris est, refero marsupio quod sudarium orariumque non habeas gloriari S. Ambrosius de fide resurrectionis: Et facies ejus (Lazar) orario colligata erat.

Dd Basilius Episcopus Gortine insule Crete, Act. 1, post Patriarcharum, et Occidentalium Legatos primus nominatur.

Ee Hoc in Act. 9, habita 8 Martii referitur.

Ff In Actis Concilii Theophanes appellatur, apud Abbonem Floriacensem Theophanus. Venerat cum Legatis Apostolicis, ut scribit Baronius an. 680, n. 7.

Gg Abbo Floriac Bagias.

Hh Erat Stephanus Abbas et Presbyter; Polichronius monachus et Presbyter, de hujus superba stoliditate vide Concilii Actionem 15.

Ii Ibi a S. Leone II S. Agathonis successore, Macarius, Polichronius, Stephanus, alique pervicaces, in monasterium retrusi sunt; Anastasius Presbyter, et Leontius Diaconus Ecclesiæ Constantinopolitane, fidem orthodoxam professi, absoluti. Adeo obstinatus fuit Macarius, ut ne quidem aborto Stephano, aut Theophane, Patriarcha, cum ei sua Cathedra denuo offerretur a S. Benedicto II Papa, si errores pristinos damnaret, parere voluerit, ut ex 2. Nicæna synodo refert Baronius an. 685, n. 8.

Kk De diptychis egimus 8 Janu. in vita S. Attici, § 5 et 6.

Ll Hi antesignant sunt Monothelitarum: Cyrus Lazorum in Phaside Episcopus, intrusus ab Heraclio in thronum Alexandrinum an. 630, mortuus an. 640. Sergius Episcopus Constantinopolitanus creatus an. 608, mortuus 639. Successit Pyrrhus, qui an 642 cum in suspicionem venisset conspirationis contra Imperatorem, sponte recessit, suffectusque est ei Paulus; quo an. 652 mortuo, restitutus est Pyrrhus: hæc post paulo mortuo, subrogatur Petrus an. 653, mortuus an. 656. Atque hi nunc in Synodo 6 damnati omnes.

Mm Non erat hic præcipuus Legatorum, (nam ut ex l Actione patet, Theodorus et Georgius Presbyteri, et Joannes Diaconus Synodo præerant, vicem agentes Agathonis sanctissimi et beatissimi Archiepiscopi antiquæ Romæ.) sed quia ordine Episcopus erat Joannes, ideo Missam celebravit.

Nn Impii primum Gohorum Reges summam pecuniæ pendit sibi a Romanis Pontificibus recessu creatis jusserunt: quam et deinceps Imperatores Orientales exegerunt, usque ad piissimum Constantinum IV Pogonatum. Luitprandus a Constantino, Heraclio Tiberio hanc Divalem jussionem obtinuisse Agathonem scribit.

EPITAPHIUM S. AGATHONIS.

Ejus olim sepulchro incisum, diu deperditum, tandem inter ceteras veteres inscriptiones repertum, atque a Baronio post 12 tomum Annalium publicatum.

Pontificalis apex virtutum pondere fultus,
Ut jubaris radiat, personat ut tonitrus.
Quæ modo hoc peragit doctrinæ fomes et auctor,
Format enim gestis quos docet eloquii.
Dum simul æquiparat virtus et culmen honoris,
Officium decorat moribus, arte gerit.
Præditus his meritis Antistes summus AGATHO
Sedis Apostolicæ fœdera firma tenet.
En pietas, en prisca fides: insignia Patrum
Intemerata manent nisibus alme tuis.
Quis vero dinumeret morum documenta tuorum,
Formula virtutum dum tua vita foret?

* æquiparat.

* numeret,
vel enumeret.

DE S. SETHRIDA VIRGINE, ABBATISSA BRIGENSI IN GALLIA.

SEculo VII.
X JANUARI.

S. Sethridæ
natis.

Celebre cum primis S. Pharæ monasterium est, quod antiqui Eboriacas dicere, intra Brigensem saltum, unde et Brige appellatum, vulgo Faremonstier, in Bria Gallia provincia, diocesi Meldensi, de quo plenius vel vii Decembris, ad S. Pharæ, sive Burgundofaræ, natalem, vel ad ejus translationem iii Aprilis. Hic eximia vite sanctitate floruit Sethrida regii sanguinis virgo, cujus natalem hodie agi testatur Ferrarius his verbis: In territorio Meldensi S. Sethridæ Virginis, Abbatissæ Brigensis. Saussaius in supplemento Martyrologii Gallicani: In territorio Meldensi, Brigensi, seu Pharamonasterio, S. Sethridæ virginis, quæ Angla natione, hanc ad parthenonam studio religionis profecta, ibidemque pro-

fessa, votique compos, post Angelicæ vitæ in terris decursum ad sanctissimum Virginum cælestem consortium migravit. Ejus laudes descripsit Beda venerabilis.

2 Beda lib. 3, historiae Eccles. gentis Anglorum, cap. 8, isthæc de ea tradit: Eo tempore necdum multis in regione Anglorum monasteriis constructis, multi de Britannia monastica conversationis gratia, Francorum, vel Galliarum monasteria adire solebant, et filias suas eisdem erudiendas ac sponso cælesti copulandas mittebant, maxime in Brige et in Cale, et in Andilegum monasterio: inter quas erat Sedredo, filia uxoris Annæ Regis Orientalium Anglorum, cujus supra meminimus, et filia naturalis ejusdem

genus,